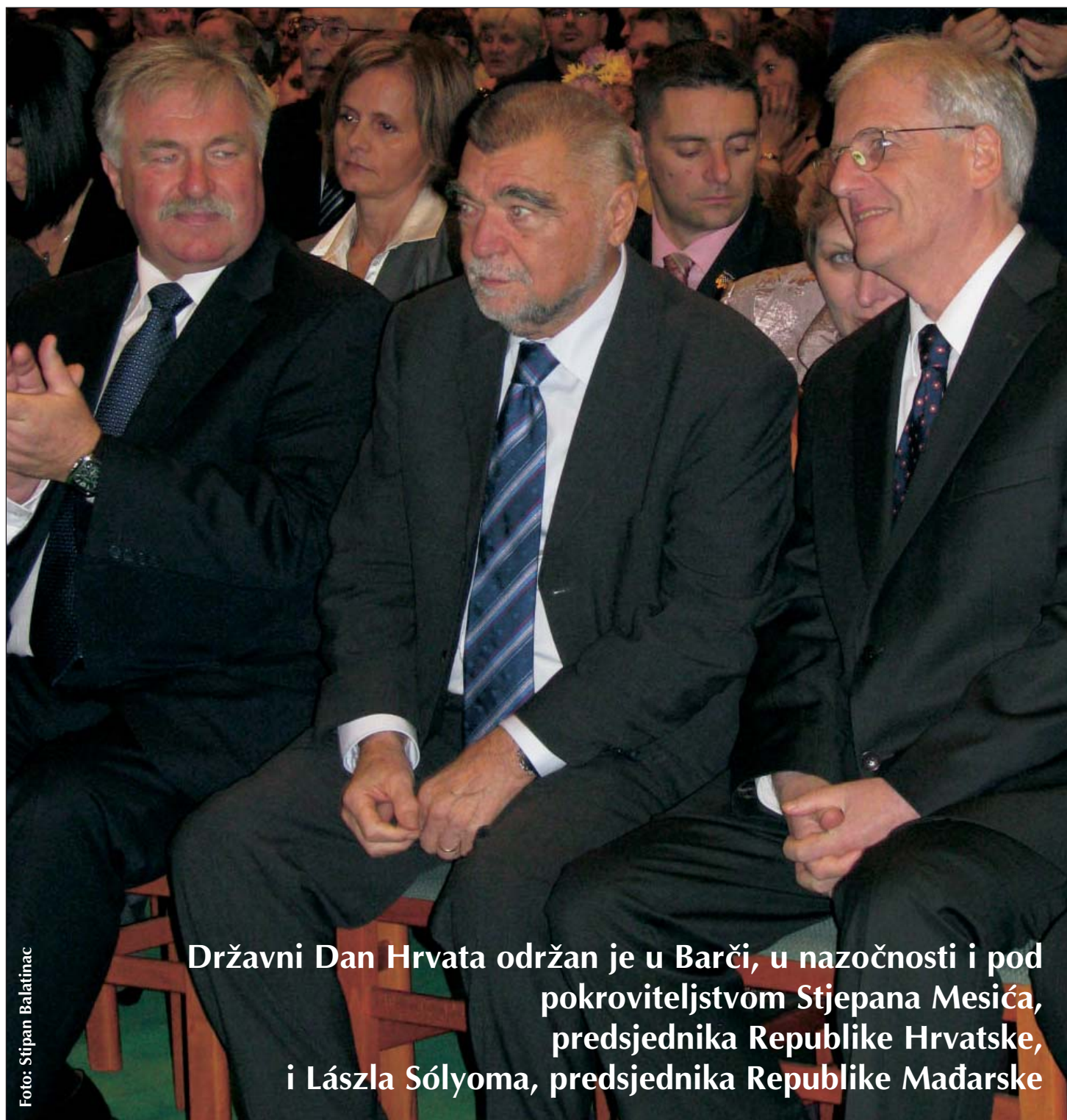

HRVATSKI glasnik

Godina XIX, broj 48

26. studenoga 2009.

cijena 100 Ft

Državni Dan Hrvata održan je u Barči, u nazočnosti i pod pokroviteljstvom Stjepana Mesića, predsjednika Republike Hrvatske, i Lászla Sólyoma, predsjednika Republike Mađarske

Foto: Stipan Balatinac

Komentar

Različiti smo, ali...

Ljudi su različiti, imaju različito radno i životno iskustvo, različite ciljeve, izobrazbu, stavove. To je tako i u našoj manjinskoj zajednici koja živi u raznim regijama, no ako smo zajednica, onda ipak trebamo imati nešto zajedničko, u čemu smo isti, odnosno ako i ne isti, nego slični. Što je to? To je naše hrvatsko podrijetlo, naš hrvatski jezik, kultura i tradicije. Sve bez čega, zapravo, i ne bismo mogli govoriti o postojanju naše nacionalne manjine. O tim pitanjima često razmišljam i kao pojedinac koji pripada hrvatskoj manjinskoj zajednici i kao manjinski novinar. Po svom uvjerenju čuvanje identiteta u prvom redu uvjetovano je čuvanjem i uporabom svoga manjinskog jezika, i to svejedno na koji način, je li na dijalektu, na standardnom jeziku, je li u obitelji, crkvi, školi ili kulturnome društvu.

Dojmio me članak u dnevnom listu *Zalai Hírlap* gdje se pisalo o Mađaru koji se preselio u Mađarsku iz jedne naše susjedne zemlje navodeći jedan od bitnih razloga da on želi svoj materinski jezik (mađarski) rabiti bilo gdje, i na javnim mjestima, gdje god mu je drago. Je li taj čovjek dobro postupio, o tome nitko ne može suditi. Taj je čovjek učinio za sebe i za svoj identitet ono što mu je bilo važno, čuvanje i rabljenje svoga materinskog jezika, no ipak bi bilo čudno kada bi se manjine raznih zemalja masovno selile u svoje matične domovine, premda danas ni to nije zabranjeno. Meni je ipak u srcu draži onaj čovjek koji u svojoj sredini, makar okružen većinskim narodom, većinskim jezikom, uz velik trud ipak očuva svoj materinski jezik, jer osjeća dužnost prema svojim korijenima. Nije to lako, u to se možemo uvjeriti i mi sami, pripadnici nacionalne manjine, ali kada smo zajedno u svojoj zajednici, među svojim, tko nam može spriječiti da rabimo svoj jezik, ukoliko ga volimo, ukoliko nam je važan? Žao mi je kada se u društvu naših sunarodnjaka govori jezikom većinskog naroda, a svi znaju manjinski jezik, kada je svećenik, pripadnik dotične manjine, desetljećima službovao u manjinskom naselju, a nije služio mise na manjinskom jeziku, žao mi je kada nastavnik hrvatskoga jezika s djecom razgovara na mađarskom jeziku, ali vrlo me veseli kada doravnateljica kaniške gimnazije ne zaboravlja svoje podrijetlo, pa čak i za troje djece omogućuje učenje manjinskog jezika, kada keresturski kadeti Zrinske garde sve zapovijedi nauče na hrvatskom jeziku i rado nastupaju u matici, kada srednjoškolci, koji pohađaju mađarsku ustanovu žele dalje učiti svoj materinski jezik i uključiti se u hrvatske programe. Možda koga što drugo rastuži ili razveseli oko problematike očuvanja nacionalnog identiteta, to je prihvatljivo jer smo različiti, no ako smatramo da smo pripadnici naše manjinske zajednice, ipak bismo morali priznati da je temelj naše zajednice upravo jezik na kojem i ovaj komentar čitate.

Bernadeta Blažetin

Prošli tjedan obilježio je državni Dan Hrvata održan u Barči, kojem su nazočili predsjednici dviju država Sólyom i Mesić, te svečani program Dana, snažan i moćan koliko i hrvatstvo u Podravini. Svaka čast Vesni Velin i Zoltánu Vízváriu na osmišljavanju programa. Prvi put u kratkoj povijesti održavanja državnoga Dana Hrvata on je priređen u ovoj hrvatskoj regiji.

hrvatske manjinske samouprave, posebne pravno-političke jedinice s pravom veta u svim pitanjima važnim za Hrvate koji žive u danom naselju, i sa skromnim (za sve manjinske samouprave u Mađarskoj istim), ali osiguranim državnim proračunom za svoje djelovanje. One su 2007. godine utemeljile i mjesnu županijsku razinu

političkoga djelovanja koja se provodi kroz Hrvatsku samoupravu Šomođske županije. Podravski Hrvati koji žive u selima u Baranjskoj županiji, svoju političku volju na županijskoj razini ostvaruju putem Hrvatske samouprave Baranjske županije. Na državnoj razini političku volju provode putem zastupnika iz svojih naselja kroz Skupštinu Hrvatske državne samouprave. Civilna je sfera organizirana kroz civilna udruženja, temelji se na članstvu udruga koje su uglavnom kulturnog karaktera. Niz civilnih udruženja djeluje na mjesnoj i regionalnoj razini, dapače, državnoj, tako i Zajednica podravskih Hrvata i Zemaljsko društvo hrvatsko-mađarskog prijateljstva. Danas pravo na obrazovanje na hrvatskom jeziku mogu ostvariti kroz predškolski odgoj i dva tipa škola: škole s dvojezičnim programom te škole s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika i književnosti.

Dvojezična je škola tek jedna: Osnovna škola i vrtić u Martincima koju pohađa stotinjak učenika, uglavnom iz Martinaca i Križevaca. Djeca iz Lukovišća, Brlobaša, Potonje i Novoga Sela uglavnom pohađaju nastavu hrvatskoga jezika u lukoviškoj školi, gdje svi učenici škole uče hrvatski jezik u satnici materinskoga jezika, četiri sata tjedno. Tu je i Osnovna škola „Géza Kiss“ u Šeljnu, gdje sada 130 učenika uči hrvatski jezik u satnici za materinski jezik, a u starinskoj osnovnoj školi također svi učenici škole, njih šezdesetak, pohađaju nastavu hrvatskoga materinskog jezika. Postoje i sporadične pojave organiziranja tečaja učenja hrvatskoga jezika u naseljima gdje žive podravski Hrvati, za djecu i odrasle.

Branka Pavić Blažetin

Pod pojmom Podravina i podravski Hrvati, danas Hrvati u Mađarskoj te hrvatska politička i društvena sfera podrazumijeva zemljopisni prostor i hrvatska naselja u njemu, točnije naselja u kojima žive Hrvati i djeluju njihovi politički organi, Hrvatske manjinske samouprave, od Izvara do Vajslova. Naselja: Izvar, Bojevo, Dombol, Daranj, Barča, Potonja, Novo Selo, Lukovišće, Brlobaš, Martinci, Križevci, Fok, Starin, Drvljanci, Šeljin, Vajslovo... Podravina je više kulturno-povijesni pojam nego zemljopisni što ga određuje podravski regionalni identiteti i življenje uz rijeku Dravu.

Podravski Hrvati govore štokavskim i kajkavskim narječjem hrvatskoga jezika. Katolici su. Bili su zemljoradnici, ali su uzgajali i stoku, bili su i dobri ribari te splavari. Živjeli su u susjedstvu velikih posjeda. Mnogi su se zbog teških uvjeta života početkom 20. stoljeća iselili u Sjedinjene Američke Države. Odlikuje ih vjernost katoličkoj vjeri i domovini te su dali i velik broj žrtava u Prvome i Drugome svjetskom ratu. Raspad seoskih zajednica i nestanak narodne kulture, nedostatak misa na hrvatskom jeziku, spajanje škola i njihovo ukinuće, modernizacija dovela je do toga da su podravski Hrvati do tekovina masovne kulture mogli doći tek jezikom većinskoga naroda, što je od 1960. godine do danas vodilo njihovu snažnom odnarođenju, asimilaciji. S društvenim promjenama početkom devedesetih godina 20. stoljeća osigurani su politički i civilni uvjeti organiziranja podravskih Hrvata, koji danas žive u dvije županije, u Šomođskoj i Baranjskoj.

U Šomođskoj u deset naselja djeluju

KOLJNOF – U prošlom broju našega tajednika smo vam nazvistili da će ov vikend Osnovna škola „Mihovil Naković“ proslaviti 130. jubilej postojanja, no kako smo obaviješćeni, do svečevanja još neće doći zbog pogibeli masovne bolesti. Školsko peljačstvo je odlučilo da naticanja vezana uz svetak bit će održana za školare, ali službeno svečevanje je odrinuto na protuliće.

Prvi put u Podravini – državni Dan Hrvata u Barči

Svečanost okrunjena veličanstvenom zajedničkom koreografijom podravskih KUD-ova

Dodijeljena ovogodišnja odličja Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj

Pod pokroviteljstvom **Stjepana Mesića**, predsjednika Republike Hrvatske, i **Lászla Sólyoma**, predsjednika Republike Mađarske, u suorganizaciji Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj, u subotu, 21. studenoga, prvi put u Podravini, u Barči, održan je ovogodišnji državni Dan Hrvata.

Program je počeo u crkvi Sv. Ivana Krstitelja misnim slavljem na hrvatskome jeziku, koje je predvodio seksarski župnik, prečasni **Ladislav Bačmai**. Dan uoči posljednje nedjelje u crkvenoj godini, kada slavimo blagdan Krista Kralja, on je svoju propovijed posvetio Sv. Elizabeti Ugarskoj, princezi, kćeri -a kralja Andrije II, koja nam, kako reče, svojim životom može biti uzor. Rođena je prije 800 godina, a prije nekoliko dana slavili smo njezin blagdan. «Njezin život za sve kršćane pravi je uzor za djela kršćanske ljubavi i milosrđa» – reče prečasni Bačmai. Ujedno je pozvao okupljene na očuvanje vjere, hrvatskoga jezika i nacionalnog identiteta. „Samo onda ćemo ostati kao kršćani ako živimo po zapovijedi Božjih. Bez Boga će ovaj narod propasti. Mi smo kršćani, katolici, ali smo i Hrvati, zato moramo sačuvati i predati svoj jezik našoj djeci i našim unucima. Bilo bi važno da djeca govore i međusobno hrvatski, jer ako zgubimo jezik, zgubit ćemo i naš identitet” – propovijedao je Bačmai.

Nakon mise, u Športskoj dvorani «Dráva Völgye» u 16 sati otvorena je izložba rukotvorina i slika pod naslovom „Motivi i slike iz života Podravine”, koju je predstavila etnografkinja **Ruža Begovac** iz Pečuha. Kako uz ostalo reče, izložbu su postavili suradnici barčanskog Muzeja Drava, koji je utemeljen 1979. godine sa zadaćom da skuplja duhovnu i materijalnu kulturu Podravine, prikazavši jednu podravsku sobu sa svečanom muškom i ženskom nošnjom. Osim unutrašnjosti podravske sobe, podravske su žene prikazale

obradu konoplje i rad na tkalačkome stanu. Postavljena je i izložba slika **Joze Fučkara**, samoukoga slikara, koji najviše slika krajolike, podravsku prirodu, ali ima i neke druge teme. Dvorana je okolo ukrašena prepoznatljivim podravskim tkaninama, karakterističnim po tome što se pri njihovoj izradi upotrebljava samo tri boje, koje su pripremile podravske tkalje. Po dolasku, izložbu su pogledali i predsjednici dviju država, zadržavši se u kratkom razgovoru s organizatorima i priređivačima te sudionicima izložbe. Svojom nazočnošću Dan Hrvata uveličali su brojni uzvanici, predstavnici diplomatskih predstavništava Republike Hrvatske u Mađarskoj, predsjednici županijskih hrvatskih samouprava, voditelji ustanova u održavanju hrvatskih

samouprava te predsjednici hrvatskih manjinskih samouprava i udruga Hrvata iz svih naših regija. Osim podravskih Hrvata, svečanosti su nazočili i brojni gosti iz drugih hrvatskih regija u Mađarskoj, od Bačke do Gradišća i Budimpešte.

Prigodna je svečanost u povodu Dana Hrvata u 17 sati i 15 minuta otvorena pozdravnim riječima gradonačelnika Ferenc Feigla, koji je uz ostalo izrazio zadovoljstvo što Barča može biti domaćinom Hrvatskoga dana, istaknuvši iznimno dobru hrvatsko-mađarsku pograničnu suradnju, s naseljima i županijama u Hrvatskoj.

Već po običaju, u ime domaćina i organizatora prigodne govore održali su **Mišo Hepp**, predsjednik Hrvatske državne samo-

uprave, i **Joso Ostrogonac**, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, koji su se osvrnuli na postignute rezultate, ali i aktualne probleme Hrvata u Mađarskoj.

Zatim su se okupljenima prigodnim govorima obratili predsjednici Republike Mađarske i Republike Hrvatske, László Sólyom i Stjepan Mesić, ujedno i pokrovitelji Dana Hrvata.

Usljedila je dodjela odličja Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj, koja su nagrađenima uručili Mišo Hepp i Joso Ostrogonac, predsjednici Hrvatske državne samouprave i Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Hrvatska državna samouprava dodijelila je nagrade **Đurđi Geošić Radosnai** za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj, **Matildi Bölcs** za

istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj, **Pavi Gadanjiju** za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj, te **Kulturno-umjetničkom društvu „Veseli Gradščanci“** nagradu za hrvatsku mladež u Mađarskoj.

Savez Hrvata u Mađarskoj dodijelilo je nagradu **Ziti Ostrogonac Kiss** za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture i folkloru u Mađarskoj, **Ani Poljak Šaller** za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga školstva u Mađarskoj i **Zorici Babić Agatić** za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga školstva u Mađarskoj.

Nakon svečanih govora i dodjele odličja prikazan je zajednički kulturni program podravskih društava s naslovom «Podravino moja mila», u kojem su sudjelovali KUD

«Drava» iz Lukovišća, domaći KUD «Podravina», «Biseri Drave» iz Starina, glumac **Jozo Matoric**, KUD «Martince», **Ženski pjevački zbor «Korjeni»** iz Martinaca, **Pavo Gadanji** iz Novoga Sela i **Orkestar «Vizin»** iz Pečuha. Program su osmislili **Vesna Velin** i **Zoltán Vízvári**, a uvježbali **Kristina Gregeš Pandur**, **Tibor Kedveš**, **Lénárd Traum**, **Vesna Velin** i **Zoltán Vízvári**.

Na kraju su sudionici programa sišli s velike pozornice, pozivajući uzvanike i okupljene na ples u velikom kolu, čime je završen kulturni program što ga je pratilo petstotinjak ljudi. Nakon domjenka i odlaska visokih gostiju, Dan Hrvata završen je druženjem i hrvatskim balom, a za dobro raspoloženje pobrinuli su se sudionici prigodnoga kulturnog programa.

Susret na vrhu Sólyom–Mesić; iz govora na državnom Danu Hrvata

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić, nakon dolaska u Barču, najprije se u gradskoj kući sastao sa svojim domaćinom, domaćinima, predsjednikom Republike Mađarske Lászlom Sólyomom. Nakon kraćeg sastanka dvojica predsjednika održala su tiskovnu konferenciju. Mesić je zahvalio Republici Mađarskoj na potpori Hrvatskoj u njezinu pristupanju europskim integracijama i NATO-savezu te na potpori koju predsjednik Sólyom i mađarska vlada daju Hrvatima u Mađarskoj. Mesić je istaknuo kako su odnosi dviju zemalja „odlični“ te kako je njegov dolazak potvrda da je Hrvatska svjesna svoje ustavne obveze da svojim sunarodnjacima u drugim državama pomaže u očuvanju nacionalnog identiteta, kulture i tradicije. Dodao je kako se razgovaralo o pitanjima energetike. László Sólyom zahvalio je Stjepanu Mesiću na svim naporima koje je tijekom dva predsjednička mandata uložio u razvoj mađarsko-hrvatskih odnosa, položaj Mađara u Hrvatskoj i Hrvata u Mađarskoj te jačanje regionalnih kontakata. Predsjednik Sólyom ocijenio je kako je interes regije da bude što neovisnija o uvozu s istoka, odnosno Rusije, te da je zajednički interes objiju zemalja povezivanje energetskih sustava glede opskrbe električnom energijom i plinom.

Iz svečanih govora na Danu Hrvata

U svom govoru predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac naglasio je: „Dokazali smo da znamo živjeti i preživjeti i najkruća povijesna vremena, da se znamo prilagođavati novim izazovima, da se snalazimo u društveno-političkim promjenama. Kao predsjednik jedne krovne ne vladine udruge, ja sam uvjeren da bez jakog civilnog zaleđa ne možemo biti uspješni na političkoj sceni. Iduća će godina biti godina izbora, a kako bismo ponovno bili uspješni na mjesnim, županijskim i državnim manjinskim izborima, trebamo ojačati Savez Hrvata u Mađarskoj. I ovom prigodom ponovno vas pozivam da se učlanite u našu ne vladinu državnu udruhu, kako bismo masovno i dobro organizirano krenuli u izbornu kampanju, kako bismo i u novom periodu imali hrvatske samouprave u svim naseljima gdje žive Hrvati, kako bismo u najviši forum i odbore Hrvatske državne samouprave i Saveza ušli najiskusniji i najaktivniji zastupnici. Članstvo i brojčanost Saveza bit će garancija naše budućnosti, osjećaja sigurnosti i demokratskog djelovanja. Lažna je ona zamisao da se danas mnogi boje opredijeliti za nacionalnu manjinu. To kažu oni koji iz komotnih fotelja promatraju zbivanja oko sebe, i čekaju da drugi riješe teška pitanja svakodnevnog manjinskog života.

Ja mislim da imamo sva ona prava koja nam garantiraju opstanak, a druga je stvar da

s tim pravima kako znamo živjeti, kako ih znamo pametno iskoristiti. U dvadesetoj godini promjene društveno-političkog sistema trebamo iskazati: sad smo već punoljetni.”

U svom govoru predsjednik HDS-a Mišo Hepp, u ime Skupštine HDS-a i svih Hrvata u Mađarskoj, naglasio je: „Jedan od naših glavnih ciljeva i u ovoj godini bilo je rješavanje problema naših škola, da nam djeca što bolje govore hrvatski, da nam učitelji i profesori u dvojezičnim školama steknu odgovarajuću diplomu, da nam ustanove i poduzeća dobro funkcioniraju i da u okviru kulturne auto-

nomije, što nam pruža Zakon o manjinama, širimo našu institucionalnu pozadinu, jer bez toga nema opstanka, jer te ustanove nisu same za sebe, već da i pružaju radna mjesta našim mladim Hrvatima, pa da se i ti mladi što više uključuju u razne tokove našeg života, da se bolje angažiraju u društvenom i političkom životu Hrvata u Mađarskoj. Neki naši ljudi vele da nismo dovoljno prodorni, ne artikuliramo dovoljno naše interese, itd. Zna se da je to sve dio političke kulture i mogućnosti kojoj mi nismo dio jer se krši zakon i nemamo mogućnosti biti u parlamentu kao

što u susjednim zemljama to mogu Mađari, tako i u Hrvatskoj.

Današnji dan je dan slavlja pa se moramo pohvaliti postignutim rezultatima, kojima se trebamo ponositi jer smo ih postigli s upornošću i mukotrpnim radom kojim smo dokazali i sebi i većinskoj naciji da smo vrijedni, i kao porezni obveznici imamo pravo da nam se ostvaruju naše želje. Iskoristili smo sve zakonske mogućnosti i u okviru kulturne autonomije osnovali i preuzeli takve ustanove koje su potrebne za opstanak Hrvata u Mađarskoj. Zato danas u našem održavanju imamo Osnovnu školu, vrtić i đački dom u Santovu, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Muzej sakralne umjetnosti u Prisiki, Izdavačku i informativnu kuću Croatica u Budimpešti te Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište na otoku Pagu. Trebamo svakako istaći da izdavačka kuća Croatica, u čijem sklopu radi i Internetski radio Croatica, kao fenomen među manjinama u Mađarskoj, ovih se dana seli u nove prostore sa 180 na 701 četvorni metar, gdje će se nadalje izdavati i Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj, te udžbenici naši i drugih manjina. U tome novom prostoru djelovat će naša najveća kulturna udruga, Savez Hrvata u Mađarskoj, kao što bi tu moglo biti i sastajalište budimpeštanskih Hrvata jer je to ulica Nagymező, Broadway grada Budimpešte. U ovoj se godini možemo pohvaliti preuzimanjem i uteme-

ljenjem još jedne hrvatske ustanove, Hrvatskim klubom Augusta Šenoje u Pečuhu, koja je ustanova služila hrvatskoj kulturi od 3. prosinca 1982. godine, zahvaljujući dobroti starinske Poljoprivredne zadruge koja je tu zgradu poklonila Pečuhu, u najotmjenijem dijelu grada, čiji smo vlasnici ponovno od 1. srpnja 2009. godine.

Sve to znači da Hrvati u Mađarskoj ne čekaju da padaju pečene patke, već žele uzeti svoj život u svoje ruke jer imaju plan i viziju svoje budućnosti. Za tu viziju vama i nama želim mnogo snage i ustrajnosti, a našim mladima puno elana da nam oni ostvaruju naše želje”.

Iz govora predsjednika Sólyoma

Obraćajući se skupu, predsjednik Republike Mađarske László Sólyom kazao je sljedeće: „Sloga hrvatstva u Mađarskoj nije lak zadatak. Zajednice koje u različitim krajevima zemlje žive sporadično, drugačijih su povijesnih korijena, nastanjene su u raznim vremenima.

Hrvati u Mađarskoj premošćujući prostornu udaljenost, održavaju međusobne kontakte. Dan Hrvata u Mađarskoj tradicionalno se organizira uvijek u drugome kraju. Time se svima jednako pruža prilika doživljavanja važnosti pripadnosti jednoj zajednici.

Za nacionalnu zajednicu koja živi u manjini, temeljem očuvanja identiteta smatra se korištenje i njegovanje materinskog jezika. Bitno je pri tome i očuvanje tradicija, narodnih običaja, glazbe i plesova. Međutim kao ni za jednu od dijelova nacije hrvatskih manjina, ni za Hrvate u Mađarskoj budućnost nije življenje u kulturnom etnoselu, skanzenu. Potrebno je održavanje živih kontakata s društvom u matičnoj zemlji, u njemu živjeti i razvijati se s njime. Jednako tako potrebno je koristiti se sredstvima za postizanje integracije s mađarskim društvom kako u vlastitu tako i u korist mađarskog naroda.

Europska Unija nije samo gospodarska zajednica, nego i zajednički prostor prava i vrednota. Nije isključivo savez država, nego je i zajednica što u etničkom, jezičnom smislu i identitetu postoji bez obzira na državne granice. Drugim riječima, zajednica je kulturnih nacija. Pojedine države kao političke nacije dužne su dakle osigurati sva prava nacionalnim manjinama koje žive na njihovu teritoriju, kako bi mogle doživljavati i unapređivati svoj nacionalni identitet, te da bi svojim poslovima u mogućoj najvećoj mjeri mogle same upravljati, da sa svojom matičnom zemljom mogu održavati najotvorenije veze u području gospodarstva i kulture, dapače, da sudjeluju u tijelima matične zemlje koja izrađuju zajedničku nacionalnu strategiju. Autonomija nacionalnih zajednica i suverenitet većinskih država, njihov teritorijalni integritet nisu u suprotnosti, nego se nadopunjuju. Postoji potreba da osim pojedinih država i Europska Unija štiti prava nacionalnih manjina te podržava njihov napredak u državama članicama. Hrvatska će u kratkome roku također postati članicom

Europske Unije. Premda i Mađarska, a i Hrvatska jamče prava manjinama u zemlji, Europska će Unija značiti dodatno jamstvo i pružanje dodatne mogućnosti kulturnim nacijama.

Želim zahvaliti predsjedniku Mesiću što je za njegova predsjedničkog mandata iskreno podržavao nacionalne manjine te da je svake godine doputovao kako bismo zajednički proslavili Dan Hrvata u Mađarskoj.”

Iz govora predsjednika Mesića

Obraćajući se skupu, predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić kazao je sljedeće: „Iznimno mi je drago što danas opet mogu biti s vama kako bismo zajedno obilježili Dan Hrvata u Mađarskoj. Za vas, pripadnike hrvatske manjine u Mađarskoj, to je velik dan, ali, vjerujte mi, i za nas u Hrvatskoj. Dan

poput ovoga prilika je da se ne samo podsjetimo naših sunarodnjaka u drugim zemljama nego i obveza što ih imamo prema njima.

Pripadnost nacionalnoj manjini, ma kojoj manjini, bilo gdje, ne znači da njezini pripadnici u svojoj odanost zemlji u kojoj žive, svojoj domovini, u bilo čemu zaostaju za pripadnicima većinskoga naroda. Mi danas živimo u uvjetima bitno drugačijima od onih u kojima su se manjine stotinama godina borile protiv asimilacije, protiv nasilnoga uključivanja u većinsku nacionalnu maticu, a pod cijenu zaboravljanja svojega identiteta. Mi također živimo u uvjetima u kojima nitko neće zloupotrijebiti manjinu da bi, pod izgovorom borbe za njezinu zaštitu, posegnuo za tuđim teritorijem. Ukratko: mi živimo u Europi koja se ujedinjuje i u kojoj nacionalne manjine prvi put dobivaju istinsku šansu da postanu mostovi spajanja među državama i narodima.

Naši su međudržavni odnosi odlični. Nema nijednoga razloga da mađarska manjina u Hrvatskoj i hrvatska manjina u Mađarskoj ne budu dodatni element povezivanja i dobro-susjedske suradnje među našim državama.

A da i mađarska strana dijeli takvo moje razmišljanje, potvrđuje i prisutnost predsjednika Sólyoma na obilježavanju Dana Hrvata u Mađarskoj. Moram naglasiti da s mojim odlaskom s predsjedničke funkcije neće prestati moj interes za Hrvate izvan granica Hrvatske, niti će prestati moja politička djelatnost. Vama, dragi prijatelji, želim svako dobro u budućnosti, a prije svega da budete i dalje ono što već i danas jeste – jedan od kameana temeljaca dobrih i prijateljskih odnosa između Hrvatske i Mađarske. To je važno ne samo za naše dvije zemlje, ne samo za regiju nego i za cijelu Europu.”

Stipan Balatinac

Podravskim putnicima

Putniče, kreneš li na put prema Podravini u ovo kasno jesensko doba, nemoj se prestrašiti neprivlačnog krajolika, nemoj odustati, idi dalje putem jer ćeš doživjeti čarolije koje možeš samo ovdje vidjeti.

Znam, reći ćeš da je sve prekriveno gustom maglom, da se ne vide jasno oblici, da ti se čini kako su nestale granice između neba i zemlje... Svuda kaplje vlaga s požutjelih krošanja, lišće za suncem plače i čeka sjeverac da okonča njegovu agoniju. Zemlja je pokrivena debelim mokrim tepihom, a dah trleži lebdi nad blatnjavim cestama...

Ipak, putniče moj, nastavi svojim putem jer magle dozivaju vilinski svijet mitskih vremena kada je Pan svojom sviralom svirao melodije iz Mrtvice, a vile kolo vodile na čistini među tajnovitim vrbama... Nastavi svojim putem jer će kaplje od farova tvojega auta zasvjtlucati na stoljetnim hrastovima poput niske bisera i stvoriti svečani ugođaj svakomu namjerniku... Nastavi svojim putem jer ćeš po vlažnom tepihu prepoznati plahu srnu kako nečujno odlazi u svoje skrovište... Putniče moj, budi ustrajan, nastavi svojim putem jer raskvašena zemlja čuvat će tragove tvoje i biti putokaz onima koji dolaze iza tebe...

Da, tragove treba ostaviti, tragove u ovom panonskom blatu koje ovdje gnječimo već stoljećima, tragove u kamenu kojega vode obližuju tisućljećima, tragove na platnu koje su naše tkalje neumorno tkale u zimskim večerima, tragove na papiru koji će govoriti o nama kada nas više ne bude.

Tragove ostavljaju oni koji ne stoje na jednom mjestu, već odlaze na put, prihvaćaju izazov, prihvaćaju nesigurnost nepoznatoga svijeta i ostavljaju za sobom domaći krajolik, drage osobe, toplinu ognjišta, miris svježeg domaćeg kruha i kreću u životnu pustolovinu s neizvjesnim završetkom.

Ovozemaljski život čovjek često zamišlja kao put s dvije sigurne postaje: one polazne, koja počinje datumom rođenja, i one krajnje, kada se duša oslobađa tijela, svoje ovozemaljske odjeće, ovozemaljskih granica i prelazi u vječnost, pronalazi konačno smirenje... Okosnicu brojnih književnih djela i filmova čini upravo putovanje kao traženje radosti, sreće, sklada, ljubavi, slobode, zapravo, izgubljenoga raja. Dovoljno je pomisliti na Zoranićeve *Planine* ili na Defoseov kulturni roman *Otok s blagom*, na Preradovićevog *Putnika* ili na Odisejeva lutanja, ili na filmove o Indiana Jonesu...

Putnik je dakle svaki čovjek, ne samo onaj koji je doista u fizičkom smislu otišao iz jednoga mjesta u drugi, ostavio rodnu grud u otišao trbuhom za kruhom, ili je otišao gladan novih saznanja, ili jednostavno željan pustolovina, jer se putuje ne samo tijelom već i duhom. Umjetnost, pa tako i književnost, spada u one pustolovine duha bez kojih bi čovjekov život bio neizmerno prazan i pust.

Jer, što bi naši ljudi pored Drave, ili bilo gdje na svijetu, bez svojih pjesama, bećaraca, anegdota, priča i viceva? Što bi naši Podravci bez svojih bezimernih pjesnika? Što bi bez Gujaša i Pužarova? Što bi bez svojih gajdaša i tamburaša? Što bi ljudi pjevali u sretnim trenucima, što kad bi tugovali? Što bi ti, moj putniče, u maglovitom sumraku, bez tragova, bez putokaza koje su ostavili sinovi ove ljepiljive i raskvašene, krvlju i smijehom natopljene zemlje?

Jedan od podravskih putnika je i Josip Gujaš Đuretin koji je na svoj prilično kratak, težak, ali plodovima bogat životni put krenuo iz rodniha Martinaca 1936. godine. Školovanje, a kasnije i posao, odvojili su ga od rodnog mjesta, od maglovitih pejzaža, vrbama posutih dravskih obala, mističnih šuma i „mrtvica“. Život u Budimpešti, život u velegradu ne samo da nije izbrisao iz njegove svijesti Dravu, rodnu kuću, roditelje već je povećavao čežnju za mirom, srećom, bezbrižnošću djetinjstva i sigurnošću obiteljskog doma. Bit će to jedan od glavnih pokretačkih snaga njegova pjesništva. Traganje za izgubljenim skladom Gujaša

usmjerava u Podravinu, vodi ga u zavičaj. Premda je želja za povratkom neizmerna, njegov se lirski protagonist, ipak, plaši povratka jer je on fatalan, neizbježan, konačan.

Svojim roditeljima u MARTINCE

Ali vam eto
jako retko dolazim u krug vaš
u čarobni kut gde sam odgojen
Retko posećujem
hladovine u našoj bašti
gde ste me dugih noći
skrivali i čuvali
bojeći se aviona tamo gore
Retko ja sedim
na počasnom mestu za stolom
što ste mi ga odredili
Vi stalno čekate mene
sina svoga
da vam dođem
Prolaze hladne jeseni
Čiče zime
Odlaze bujice rekama
Proleća se razvedre
Leta pevaju o plodnosti zrele pesme
I vi čekate
čekate
jer sina imate
negde u svetu
i u srcu
i ja se spremam stalno
k vama
samo još ne znam
kada ću vam doći

Pred konačnim povratkom pjesnik se skrio u pjesme pa je tako pjesništvo za Gujaša preduvjet postojanja, način života. Jedino je pomoću stihova moguće, premda samo na časove, uspostaviti izgubljeni sklad, dosegnuti sreću ili ublažiti bol.

Da se odrekнем
ovoga govorenja
planuo bih živim plamenom

da se odrekнем
svojih još neizrečenih pesama
reći bi me zadavile

Nije se odrekao. Nije se odrekao „govorenja“; nije se odrekao svojih ideala zbog čega je doživio mnoge neugodnosti; nije se odrekao znanstvenih ambicija, pa je 1965. obranio doktorsku disertaciju s intrigantnom temom iz povijesti o nasilnoj mađarizaciji; nije se odrekao svoga hrvatstva.

Hrvatska
odavno je samo reč
– kažu
Ima i takovih
koji joj pogrebni venac
slažu
Ali ja znam
da će nam ona
i ovako bleđa
po celom svetu
razastrla
oko svoje jezgre
još dugim vekovima
živeti
kao
Hrvatska

Bez obzira na sve nedaće koje su ga snašle, nije se predavao. Najveći dio njegovih pjesama odiše sumornim tonovima, predosjećajem smrti, prihvaćanjem neizbježne sudbine, ali, ipak, na časove uspijeva odagnati tugu. Tada izbija na površinu sretnija strana života prožeta kakvom-takvom vjerom u budućnost. Jednostavnim iskrenim riječima, bez suvišnih fraza, tiho, mirno, dostojanstveno i nježno zvuče stihovi upućeni voljenoj ženi.

Rano jutro u velegradu

Lepo je šetati u rano jutro
Nositi pesmu u srcu

Gledati svetla svetlijim
ići za ciljem
po tihom asfaltu

Lepo je šetati u rano jutro
i po gradskim ulicama
nositi draga
tebe u srcu

Josip Gujaš Đuretin ne samo što je nosio „pjesmu u srcu“ već ju je pretočio u riječi, podijelio s nama, sa svima onima koji su ih voljnih uzeti u ruke i pročitati. Premda nas je 1976. u svojoj 40-oj godini života ostavio, on je, na stranicama njegove posthumno objelodanjene pjesničke zbirke pod naslovom *Povratak u Podravinu* (1977) i danas s nama.

Vjerujem da je upravo tako mislio i naš drugi podravski putnik Đuso Šimara Pužarov te je dvojezičnom zbirkom pod naslovom *Iverje/Forgácsok* (1991) odao poštovanje svom prethodniku i uzoru. U knjižici je tiskano dvadesetak Gujaševih pjesama paralelno s prijevodima Pužarova na mađarski jezik. Nakon što je i Đuso Šimara Pužarov stigao na kraj svoga puta, proročanski odzvanjaju stihovi pjesme posvećene Josipu Gujašu.

promašen skok

*u martinačkoj
lijepoj noći
„šteo” jednom
da preskoči
da preskoči
rodno selo
razigrano
i veselo*

*pa da vidi
u skoku tom
iz visine
svoj dragi dom*

*nije znao
zašto treba
umrijeti
preko reda*

*skočiti više
nikad neće
na grobu mu
„vane” cvijeće
bijela plače
podravina
izgubila
golemog sina*

*u martinačkoj
mirnoj noći
zaklopljene
su mu oči*

Prošlo je petnaest godina kako nas je Đuso Šimara Pužarov ostavio, dvadeset kako mu je objelodanjena prva zbirka pjesama i šezdeset godina od njegova rođenja. Najmanje tri razloga za prisjećanje na pjesnika koji je, kao što je i sam napisao, *stajao pred nama*, a mi, obični smrtnici, nismo znali kako da se odnosimo prema njemu. Nisam ga dobro poznavao. Prvi put sam ga sreo u Hrvatskom klubu Augusta Šenoa na promociji njegove prve zbirke pjesama *Stojim pred vama* objavljene 1989. Do toga trenutka nisam znao za njegovu bolest, pa mi se činio čudnim njegov odnos prema svijetu izražen u pjesmama. Posebno me dojmila njegova hrabrost kojom je nosio svoj križ, kako se borio riječju, djelom, pjesmom protiv puno snažnijeg neprijatelja. Bitku je izgubio, ali ne i rat. Riječi, stihove i pjesme nije mogla načeti ni

bolest, ni vrijeme, ni zavist, ni samilost. Ostaviti trag imperativ je svakoga života. Ostaviti trag, po mogućnosti ne u pijesku, ne u blatu, već u kamenu.

duša u vreći

*u vreći nosiš dušu
i dok zastaješ
na putu
zapaliti
bulevar
trg
ulicu staru
i ne opaziš
da si u kvaru*

*jer živjeti nadalje
možeš
samo ako
ostaviš trag
kamo si prošetao
polako
i
nosio
dušu u vreći
da se nitko
ne približi
tvojoj nesreći*

Pužarov je ostavio trag, ne u pijesku, ne u kamenu, već na papiru, a taj je najpostojaniji, najtrajniji. Zbirka *Djeci a ne samo...* objavljena 1991. u Pečuhu, bila je posljednja za njegovoga života. Godine 1994. Đuso Šimara Pužarov završio je svoj životni put. Namučio se, možda više nego drugi, ali je svoj križ nosio odlučno, a nerijetko se šalio i na svoj račun. Osobina je to onih ljudi koji su načisto sa sobom, sa svijetom i prihvaćaju svoju sudbinu ne kao teret, već kao poslanje. Čini se da je beskompromisni stav Pužarova prepoznala i naša zajednica te su do danas izašla dva izbora iz njegove poezije. Godine 2001. objavljena je zbirka pjesama pod naslovom *Još uvijek snivam*, a upravo je ovih dana izašla iz tiska knjiga *San o majci*.

Treći naš podravski putnik Ladislav Gujaš pripada mlađoj generaciji. Put je i njega odveo iz Podravine, ali tradicija, običaji i baština za njega će značiti nešto sasvim drugo nego za prethodne pjesnike. Umjesto nostalgичnih sjećanja na zavičaj i osjećaja tragičnog raskida između prostora na kojima se kreće Gujašev lirski protagonist i prostor djetinjstva, pratimo neku vrstu egzistencijalne zabrinutosti nad ljudskom sudbinom.

Noć u Brlobašu

*Lak vjetroć dodiruje crvene krovove
Mjesec poigrava u noći mlakoj
Livade mirne san snivaju svoj
Šuma uzdiše na obali Drave
Stražar prolazi ulicom čistom
Zvijezde blistaju na noćnom pokrivaču
Tišina vlada u selu mom malom*

Ladislav Gujaš je rođen 1960. u Sigetu, a djetinjstvo proveo u Brlobašu. Maturirao je u Budimpešti, a diplomirao na Visokoj učiteljskoj školi u Pečuhu.

Poslije diplome zapošljava se u pomurskom Serdahelu kao nastavnik, a uz rad završava slavistiku na budimpeštanskom Sveučilištu «Eötvös Loránd».

Svoje prve pjesme objavljuje početkom 80-ih godina, a njegova do danas jedina zbirka pjesama *Dodir vremena/Az idő érintése* objelodanjena je 1992. Gujaševa je zbirka potpuno dvojezična, najveći je broj pjesama na mađarski jezik prevela Jolanka Tišler.

Gujaševe su pjesme obično kratke, stihovi se sastoje svega od dvije-tri riječi, pa najčešće susrećemo jednu sliku, jednu asocijaciju ili jednu misao. U ovim minijaturama lirski je protagonist neprestano zaokupljen vremenom i prolaznošću. Taj interes za jedno od ključnih egzistencijalnih pitanja čovjekova postojanja uvjetuje i njegov pjesnički govor, pa o svijetu koji ga okružuje govori izravno, bez okolišanja, koristeći apstraktne pojmove bez ustezanja. Iako je svjestan čovjekovog poraza u borbi s vremenom, ipak i dalje bez ustezanja vlada tekstem, jezikom, svijetom. Nije to samo nada, nije to samo optimizam, već bezrezervna vjera u moć čovjeka koji može prebroditi i najteže trenutke.

Prolaznost

*Cvijeće vene na polici
Nemoćne latice padaju
I ledenim glasom kucaju
Po staklenoj ploči
A gomila ova
Koja je ljepotu skrivala
Postala je sada
Jedna hrpa smeća
Koja dospijeva u sloj
Koji se vjekovima taloži*

Ako si me poslušao, putniče moj, i unatoč zlokobnim znacima nisi odustao od svoga puta, nego si krenuo maglama zavijenim pustolovinama duha, sigurno si pronašao ono što si tražio. Ako pak nisi uspio u tome, zaviri ponovno u stihove naših pjesnika i, vjeruj mi, naći ćeš u njima komadić sreće ili zmo ljubavi, pa stoga nemoj žaliti što si krenuo na put.

Stjepan Blažetin

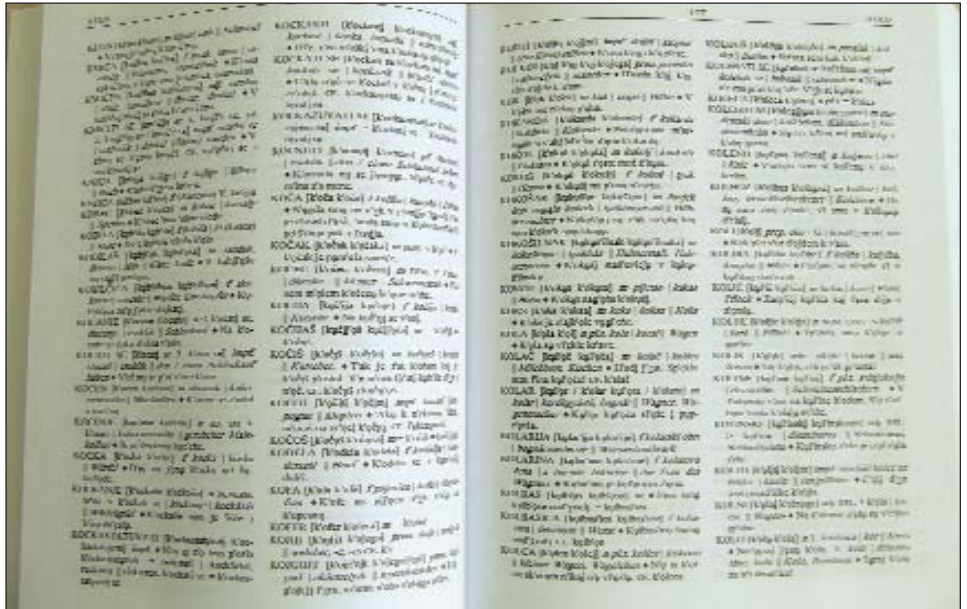
KEČKEMET – Hrvatska manjinska samouprava grada Kečkemeta u petak, 4. prosinca, priređuje Hrvatsku večer koja će se upriличiti u Domu časnika (Lechnerov trg). Kako nas je obavijestio predsjednik Stipan Šibalin, program počinje u 17.30 sati otvaranjem izložbe „Sjeverna Bačka na razglednicama XIX. i XX. stoljeća”. Izložbu će na hrvatskom i mađarskom jeziku otvoriti Lajos Farkas, zamjenik ravnatelja Muzeja Bačko-kiškunske županije. U 18.30 sati slijedi gost večeri Stipan Đurić, koji će pjevati na hrvatskom i mađarskom jeziku, a u pratnji Orkestra „Vizin” iz Pečuha. Nakon večere, program završava hrvatskim balom, a za dobro raspoloženje pobrinut će se Orkestar „Vizin”. Rezerviranje mjesta do 30. studenog na telefonu 06 20/41 88 333 i 06 20/41 88 322, ili osobno u uredu Hrvatske manjinske samouprave (Kečkemet Batthyányeva u. 2).

MOHAČ – Hrvatska samouprava Baranjske županije 28. studenoga s početkom u 17 sati u mohačkome domu kulture priređuje „Županijski hrvatski dan”. Nakon pozdravnih riječi Marije Barac-Németh, predsjednice Hrvatske manjinske samouprave grada Mohača, slijedi nastup KUD-a „Mohač” i dječje skupine Čitaonice mohačkih Šokaca. Mišo Šarošac, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije, izvjestit će o dosadašnjem ovogodišnjem djelovanju. Predsjednik HDS-a Mišo Hepp izlagat će na temu suradnje HDS-a s mjesnim i županijskim hrvatskim samoupravama. Nakon pozdravnih riječi Jánosa Hargitaija slijedi uručenje odličja „Za baranjske Hrvate” te nastavak folklornog programa, uz nastup plesača Mohačke čitaonice, Orkestra „Šokadija”, Eve Menyhárt i KUD-a „Zora”. Ovogodišnji Županijski hrvatski dan zatvara se večerom i druženjem uza svirku Orkestra „Orašje”.

POTONJA – Potporom koju su dobili putem natječaja, u Potonji se mogu ostvariti brojni planovi na polju razvoja i obnove. Načelnik sela Tamás Reiz reče: Za dom kulture želimo kupiti razglasni uređaj i projektor, ali dogodne i jačanje niza kulturnih sadržaja koji će obogatiti tradicionalni Dan sela u kolovozu, ostvarili bismo potporom s natječaja u iznosu od 1,1 milijuna forinti, čime nastojimo učvrstiti hrvatsko-mađarske odnose. Za obnovu športskog igrališta, sigurnosne ograde, natječe se potonjsko Seosko športsko društvo, za što će sredstva koja nedostaju dati mjesna samouprava.

Rječnik pomurskih Hrvata

U izdanju Izdavačke kuće „Tinta” u Budimpešti, uz financijsku potporu Zemaljskog fonda za znanstvena istraživanja Mađarske, objelodanjen je dugo očekivani Rječnik pomurskih Hrvata. Autori su Đuro Blažeka, István Nyomárkay i Erika Rac, a znanstveni je savjetnik i lektor Mijo Lončarić, dijalektolog. Rječnik koji sadržava deset tisuća riječi na tri jezika, prvi put je prikazan 12. studenoga na Interliberu, na 32. Međunarodnom sajmu knjiga u Zagrebu. Rječnik pomurskih Hrvata dobio je priznanje Hrvatske matice iseljenika za najbolju znanstvenu monografiju među ovogodišnjim izdanim knjigama iz hrvatskoga iseljeničtva i europskih zemalja u kojima žive pripadnici hrvatskih manjina.

Rječnik pomurskih Hrvata izašao je u posljednjem trenu, naime izvornih govornika kajkavskog dijalekta pomurskih Hrvata ima vrlo malo, upravo mu to daje golemu vrijednost. Deset tisuća sakupljenih i obrađenih kajkavskih riječi s rečeničnim primjerima nije pristupačno samo jezikoslovcima, nego bilo kome tko se zanima za kajkavske tekstove, odnosno može dobro poslužiti i prilikom čitanja pomurskih kajkavskih tekstova.

U predgovoru Rječnika pomurskih Hrvata navode se okolnosti sakupljačkog i znanstvenog rada. Sirovu građu pripremila je Erika Rac, a obradu po načelima znanstvene dijalektologije vodili su profesori Blažeka i Nyomárkay. Kako bi rječnik bio pristupačan široj javnosti, tumačenja su dana na tri jezika: standardnome hrvatskom, mađarskom i njemačkom, a kako je naznačeno na zadnjoj korici knjige, ima dvostruki cilj: pružiti pouzdanu sliku o najučestalijim riječima i izrazima u svakodnevnoj komunikaciji i stvoriti mogućnost za daljnja znanstvena istraživanja na tom području.

O koncepciji rječnika saznajemo na prvim stranicama izdanja. Rječnik se temelji ponajprije na mjesnom govoru sela Mlinaraca, a ta prvotna građa provjerena je u Keresturu i Serdahelu, a nova građa pronađena u Keresturu i Serdahelu provjerena u Mlinarcima. Autori su se odlučili na početku rječničkoga članka staviti arhileksem zbog lakše čitljivosti i pristupačnosti ljudima koji se ne bave jezikoslovljem.

Rječnik, koji je sam po sebi iznimna vrijednost u jezikoslovlju, ima golemo značenje u očuvanju nacionalne samobitnosti pomurskih Hrvata, u promidžbi njihova dijalekta, koji je zbog većih razlika od standardnog jezika oduvijek bio podcijenjen. Rječnik će dobro poslužiti pri tumačenju hrvatskih pučkih pjesama ili pripovijedaka, te u nastavi da se djeca ponovno upoznaju s dijalektom svojih baka ili prabaka. Sakupljena građa može poslužiti za daljnja istraživanja, bilo jezičnih bilo povijesnih, o pomurskim Hrvatima. Drže li se pomurski Hrvati svog identiteta, u svojoj kućnoj knjižnici treba da imaju Rječnik pomurskih Hrvata. Knjiga je već u prodaji, može se naručiti i preko interneta.

Blic-intervju s jednim od autora Erikom Rac, nama poznatom pomurskom učiteljicom, profesoricom koja je marljivo radila na terenu gotovo deset godina kako bi sakupila dio jezičnog bogatstva pomurskih Hrvata:

Pamtim da se već više od deset godina u Pomurju počelo razmišljati o sakupljanju domaćih riječi, jer su već tada mnogi osjećali da se sve manje rabe, da novi naraštaji hrvatski znaju sve slabije. No vrijeme je prolazilo i nitko se nije latio da ozbiljno započne na tome raditi, osim tebe.

– Da, ideja o sakupljanju kajkavskih riječi je već stara više od deset godina. Ljubica Siladi, ondašnja predsjednica Društva Horvata kre Mure, inzistirala je na tome i tada je zatražena pomoć od prof. Mije Lončarića. Formirala se manja ekipa pedagoga, koji su se primili sakupljačkog rada u kojoj ekipi bila sam i ja, rasporedili smo se po slovima, tko će koje slovo obraditi. Pamtim da sam ja dobila skupinu «jklh», no na našim sastancima se ispostavilo da mnogi iz ekipe nemaju vremena za sakupljački rad, pa sam to uzela u svoje ruke.

Najteže je nešto početi. Kako ste krenuli?

– Srećom, ja sam rođena Pomurka, i to je bila velika prednost u tom radu. Dosta sam riječi poznavala, i one sam zapisivala. Zapisivala sam svugdje kada sam se sjetila nečega, papirić je uvijek bio pri meni i odmah sam zapisala. Godinama je tako išlo, bilo je riječi što sam zabilježila i trideset puta. Otišla sam i u druga hrvatska sela, u Kerestur, Mlinarce, Fičehaz i Serdahel, gdje sam potražila starije ljude iznad sedamdeset godina, koji nisu bili u dodiru s mađarskim jezikom ili s hrvatskim književnim jezikom. Oni su bili autentični govornici naše kajkavštine. Pustila sam da govore, snimila na diktafon, nekad samo njihov govor, a nekad sam ih pitala po tematikama. Iz govornih situacija sam uspjela pronalaziti i neke gramatičke kategorije, kako su one ostale u pomurskoj kajkavštini. Bilo je da sam otišla provjeriti zapisane riječi, jesam li ih se dobro sjećala. Onda sam nabavila i stručnu

literaturu, npr. Habledičev rječnik, dao mi ga je profesor Nyomárkay, od prijatelja iz Hrvatske pak Rječnik Gole, Rječnik varaždinskoga kajkavskog govora. Slučajno sam naišla na jedan kajkavski rječnik iz 1881. godine. Imam neke rukopise i od mame koja je zapisivala molitve, recepte na zavičajnom govoru, pa sam i tamo našla izraze.

To je bio sakupljački rad, a trebalo je riječi i obraditi.

– U početku mi je u tome pomagao profesor Lončarić, a poslije me upoznao s profesorom Đurom Blažekom, koji je podrijetlom iz međimurskog Čehovca, pa dobro poznaje kajkavski dijalekt. Tražila sam pomoć i od moga bivšeg profesora na fakultetu ELTE Nyomárkaya, a on se sjetio da bi dobro bilo riječi prevesti i na njemački jezik, jer to bi bila velika pomoć jezikoslovcima, i tako je započela suradnja između nas autora. Tako smo na tome radili oko sedam godina, sve do objavljivanja rječnika.

Je li ti se ostvario san s ovim rječnikom?

– Mislim da je prikupljanje kajkavskih riječi bila moja obveza jer kažu da sam kao malo dijete već sa šest mjeseci progovorila, a prva riječ mi je bila «kaj». Naravno, sretna sam da je izdana knjiga, ali trebam reći i to da je meni bilo zanimljivije raditi na tome, uživala sam u sakupljačkom radu i u izradi rječnika. Bilo mi je pred očima da ne smiju pomurski Hrvati zaboraviti svoj lijepi dijalekt, u kojem su još sačuvane i takve hrvatske riječi koje više ne postoje u kajkavštini ni u Hrvatskoj, jer tamo je bio puno jači utjecaj standardnoga hrvatskog jezika. Nisam završila taj rad, osim tih deset tisuća riječi imam još nekoliko tisuća sakupljenih u mom računalu, samo ih treba još rasporediti i uokviriti, pa se nadam da će neka naša organizacija ili ustanova moći jednog dana i to izdati.

Beta

GORNJI ČETAR, SISAK – Po informaciji Ane Poljak Šaller, predsjednice Hrvatskoga kulturnoga društva „Četarci“, ov vikend će doći do zdavno planiranoga susreta s prijateljima i člani Folklornoga ansambla „Ivan Goran Kovačić“ iz Siska. Hrvatska delegacija 28. novembra, u subotu, malo širje bi se upoznala s gradišćanskim znamenitostima. Domaćini zato im nudjaju cjelodnevni izlet u Kiseg, ter bi se, naravno, posjetio i u Prisiki Vjerski i crkveni muzej Hrvatov. Prvi večer će se završiti s druženjem, a drugi dan od 15 uri se začme folklorno otpodne u mjesnom domu kulture. Uz goste nastupaju sva mjesna društva, a HKD „Četarci“ će pred domaćom publikom prvi put prikazati najnoviju Kolosarovu koreografiju „Posavina“. U okviru programa će se potpisati i u Gornjem Četaru povelje o prijateljstvu i suradnji. Dokument o službenom povezivanju je već zapečaćen u ljeti u Sisku, prilikom gostovanja Četarcev na VII. Sisački lipanjski susreti.

GORNJI ČETAR – Mjesna osnovna škola jur tradicionalno priredjuje na Mikulinju športski kup med razredi. Ljetos, 4. decembra, u petak, će se moći otpodne naticati učenici, a dopodne će sa svojim programom dočekati Mikulu.

HRVATSKI ŽIDAN – Društvo veterana (domobrani, topnici, naoružane snage) u Željeznoj županiji skupa sa židanskom Crikvenom stolicom jur treći put piredjaju svečevanje u čast Sv. Barbare. Zastupnici veterana iz Austrije, Ugarske i Slovenije će 3. decembra, u četvrtak, u 14 uri položiti vijence pri štatu Sv. Barbare, zaštitnice domobranov, topnikov i rudarov, u židanskoj lozi, kod kapele Peruške Marije. U 15.15 uri će biti celebrirana sv. maša u mjesnoj crkvi Sv. Ivana Krstitelja, s farnikom Štefanom Dumovićem, a potom je predviđeno druženje i agape u Staračkom domu.

SUMARTON – Dana 17. studenog u uredu mjesne samouprave predsjedništvo Društva Horvata kre Mure održalo je proširenu sjednicu s predsjednicima hrvatskih manjinskih samouprava. Regionalna civilna organizacija ponudila je želju za suradnjom s manjinskim samoupravama, potaknuto je pitanje članstva organizacije, uplata članarine. Zamoljeni su predsjednici manjinskih samouprava da u svome mjestu potraže članove Društva i da im se podijele uplatnice za članarinu. Popisani su prijedlozi u svezi sa suradnjom s Međimurskom županijom, raspravljalo se o možebitnom organiziranju regionalnoga hrvatskog bala.

Petroviska dvojezična škola u oku ravnateljice Edite Horvat-Pauković

Dvojezična škola u Petrovom Selu prva je bila u cijeloj regiji ka je upeljala model dvojezične nastave. Nju su u ovom potezu slijedile još koljnofska i bizonjska osnovna škola. Gdo tvrdi da ov prijelaz dvojezičnosti nije uz koristi i način za spašavanje naših malih škol, bar u materijalnom pogledu, jako se vara. Prvi dvojezični razred kljetu će ovde zbogomdati ustanovi, a ovo ljeto šestimi su začeli upoznavanje s udžbeniki, pisanjem, brojidbom. Zakonski je dozvoljeno dvojezičnim školam imati u jednom razredu osam dice, ali ako lokalna samouprava daje svoj blagoslov na razred sa šestero dice, onda je moguće i ovako započeti djelo. Toliko je rješenje da neke predmete spojeno uči prvi i drugi razred. Dakle posebno se podučavaju školski predmeti, ugarski jezik, matematika, hrvatski jezik, a ostale predmete dica 1. i 2. razreda imaju skupa.

Prvi razred pohadjaju šestimi

Prvi dvojezični razred petroviske Osnovne škole je 7. razred, s ravnateljicom škole Editom Horvat-Pauković

– Kad sam nastala ravnateljica ove škole, točno je bilo sto učenika, sad imamo s 18 učenika manje. Dojduće ljeto još će se smanjiti broj školara. Uzrok je tomu da veći broj školara izajde iz škole nek koliko dojde u 1. razred. Ja se ufam da će prestati ov negativni val, hvala Bogu, zato se narodu dica u selu, trenutačno u čuvarnici je 35 mališanov – informira nas ravnateljica škole Edita Horvat Pauković ka u prvom svojem direktorskom mandatu sad spuni zadnje školsko ljeto. Kad dalje koraknemo u razgovoru po broji, doznajemo da u školi podučava deset učiteljev u punom statusu, tri su školniki zaposleni kao davatelji ur, a jedna učiteljica polag mirovine predaje glazbeni odgoj. Petroviska direktorica Edita Horvat-Pauković tvrdi da je stručno znanje i broj učiteljev zadovoljavajući, ali svi se moraju truditi da u čim većem broju se nauču po hrvatski ter polažu jezični ispit. U ovom školskom ljetu dvi učiteljice studiraju hrvatski u Sambotelu, njim je cilj sakupljati kredit-bode. Jedan je nastavnik iz hrvatskoga na pasivnom semestru zbog drugoga studija i tri učitelji proširuju svoje znanje iz hrvatskoga jezika i književnosti, u okviru diplomskoga studija na Sveučilišnom središću Savaria u Sambotelu. Održavatelj petroviske škole je lokalna samouprava, a proračun je za jedno ljeto 64 milijun forintov, i to tako da tijekom ljet još i većputi se korigira ov budžet. Za glavarinu se prima 25 milijun forintov, za dopunsku glavarinu su Petroviščani dobili 29 milijun forintov, a ako se pogleda krajnji račun, jasno se vidi da tih manjkajućih milijunov mora dodati mjesna samouprava. – Ova svota je dovoljna za skromno preživljenje. Ako željimo nešto za razvijanje i programe, onda se moramo naticati. Male škole imaju male glavarine, kako izgleda, do kraja ovoga školskoga ljeta ne moremo plani-

rati ni obnovu ni bilo kakovo ulaganje. Mislim da je za male škole sve teži i teži žitak i opstanak ne samo zbog smanjenja broja učenika. Financiranje ovih škol je jako skromno, a mi se ne moremo naticati s takovimi institucijami kade se u jednom razredu uči od 17 do 21 učenika. Male škole imaju malu šansu u budućnosti, a mogla bi tako reći da i nemaju šansu. Ako su manjinske ili dvojezične škole, to more biti jedno tanko utišenje da jedino tako moru preživjeti sljedeća ljeta, ali u potpunosti nisam sigurna ni u tom – komentira direktorica žalosnu financijsku stranu školstva. Mogućnosti dvojezične učnje ne smatraju jednako pozitivno svi roditelji ni u ovom selu. Jezici su nek toliko važni faktori i toliko se uči dite koliko od njega zahtijevaju doma. Na zapadu Ugarske sve važniji je jezik susjeda, u kom starina vidu i egzistencijalnu sigurnost vlašćega diteta, međjutim to je činjenica da naši ljudi iz hrvatskih sel su vanzašli u Austriju prvenstveno prik hrvatskoga, a ne nimškoga jezika. Hvalevidno je da u neki familija i dandanas je važno sačuvanje hrvatskoga jezika, kulture i identiteta Hrvatov. Ta pelda se doma vidi, nasljeduje, a takova dica su odlična i u učnji hrvatskoga jezika ter i aktivna u folklornom, društvenom žitku sela. Ti će školari na kraju osmoga razreda većinom položiti i jezični ispit, i tako će dobiti i plus bode na prijemnom ispitu na fakulteti. – I znanje jezika je jako različito, ovisi koliko su iz doma donesla dica ili koliko su marljiva. Imamo i takove učenike ki su čisti Ugri i jako su marljivi, nauču sve iz hrvatskoga predmeta, oni pak ki iz doma donesu svoj petroviski dijalekat, pravdama imaju laglji žitak na hrvatski ura. Ako to gledamo po broju, to je u našoj školi, po aktivnom i pasivnom znanju, otprilike 30 učenika. Ta jedna trećina školara ipak je važna na uri jer

čuda zna pomoći i vliče sa sobom ostale – dodaje još Edita Horvat Pauković. Uzrokom, kako da iz ove škole ne idu jur ljeta dugo ni u peštansku ni u pečušku hrvatsku gimnaziju dica, spomene s jedne strane socijalno stanje familijov, a s druge strane smatra da je kriva i daljina, zavolj česa ne pustu rado roditelji svoju dicu. Često se susrećemo s pretpostavkom da dvojezične škole na tlu Ugarske nisu u istom rangu. Po riči ravnateljice petroviske škole, ova izjava nikako ne stoji ako se gledaju rezultati i programi dvojezičnih škol u Gradišću. Najvećim problemom spomene to da je naša regija daleko od Hrvatske, i ovde živeći Hrvati nemaju toliko mogućnosti za reklamu i prezentaciju kot druge pogranične škole, a znamda i preskromno se gleda na vlašće učinke. S uvjeti školske nastave nigdar ne moru biti ni ovde zaposleni učitelji zadovoljni, pokidob svenek falu školska pomagala, aplikacije, dje-latni listići, zemljopisne karte, a o udžbeniki samo toliko, koristi se ono što imaju. Iz nekih dvojezičnih predmetov samo jednu jedinu knjigu ka stoji na raspolaganje. Što naliže programov u ovom školskom ljetu, ravnateljica istakne da će biti gusti period, uz tradicionalne svetke, petroviski školari se pripravljaju na razna naticanja, med timi je jedno od najvažnijih naticanj iz hrvatskoga jezika na protuliću u Kemlji, pokazivanje priče Elek Benedek, Narodnosni kup u Gornjem Četaru, izleti u Pečuhu i okolici.

Pomoću roditeljskoga sastava je planirana ekskurzija na Plitvičkim jezerima, a za školare dolnjih razredov putni cilj je šopronski Park povidajkov. Ovo školsko ljeto poziva Petroviščane i u Donju Zelinu, s tamošnjom školom jur već od 20 ljet se gaji prijateljska veza.

-Tiho-

Hrvatski dan na Vancagi u Baji

Obilježen jezičnim natjecanjem, prisjećanjem na istaknutog sunarodnjaka i izložbom slika

MALA STRANICA

Izradila: Dijana Kovačić
iz Ficehaza

U organizaciji Vančaškoga kulturno-prosvjetnog središta, u petak, 20. studenoga 2009. godine, u tome dijelu grada Baje priređen je već tradicionalni Hrvatski dan.

«Kada smo postali Kulturno-prosvjetni centar 2000. godine, mi smo odmah počeli misliti o tome kako bismo mogli što više kulturnih priredaba organizirati ne samo za učenike nego za sve vančaške Hrvate» – reče nam uz ostalo Joso Ostrogonac, ravnatelj tamošnje škole. Kako dodaje, svaki treći učenik, sveukupno njih 93, od prvog do osmog razreda uči hrvatski jezik. Već po običaju, program je u ranim popodnevним satima otvoren natjecanjem u poznavanju hrvatskoga jezika, koje je upriličeno u školskoj športskoj dvorani, a sudjelovalo je domalo 90 učenika od 1. do 8. razreda, upisanih na predmetnu nastavu

hrvatskoga jezika. Djeca su s užitkom rješavala pismene zadatke, a nakon natjecanja održan je i prikaz glazbala uz posredovanje članova Orkestra «Čabar».

Narodna glazbala, tamburu, basprim i tamburicu, frulu, ali i harmoniku te druge instrumente ukratko je predstavio voditelj orkestar Jakab Tiszai, a članovi orkestra na svakome od njih kratko su i zasvirali. Zatim je uz glazbu Orkestra «Čabar» priređena i mala plesalnica pod vodstvom dviju učiteljica, Marije Batinkov i Jutke Poljak Csicsor, a bilo je prilike i za učenje novih koraka. Vančaška je priredba bila dobra prilika da se prisjeti samoukoga pjesnika i kulturnog djelatnika Stipana Grgića (1836– 1914), kojemu je prije nekoliko godina na školskoj zgradi postavljena i spomen-ploča. Nakon recitacije, u nazočnosti učenika i nekoliko tamošnjih Hrvata te uzvanika, o životu i djelu znamenitoga vančaškog Hrvata Stipana Grgića govorio je ravnatelj Joso Ostrogonac, nakon čega su položeni vijenci sjećanja.

Kako saznajemo, nije prvi put postavljena izložba Stipana Kubatova na Vancagi, slikara rodnom iz Gare, koji već desetljećima živi u Baji, ali je ovoga puta glavni povod bio da se izložbom «Baja i Bunjevci» proslavi njegov 90. rođendan. Nakon ravnateljevih pozdravnih riječi, izložbu je otvorila umirovljena učiteljica Katica Strikinač Rendeš, koja je prikazala njegov rad, slike s omiljenim motivima bunjevačke narodne nošnje, djela koja prikazuju narodne običaje i seljačke radove u polju, krajolik na obali dunavskog rukavca Šugavice, te nekadašnje gradske ulice i druge prostore. Otvorenje izložbe uljepšano je bunjevačkohrvatskim pjesmama i melodijama u izvedbi Pjevačkoga zbora vančaške škole, u pratnji Orkestra Čabar iz Baje.

Dan je završen domjenkom i druženjem okupljenih Vančažana i gostiju.

Tekst i slika: S. B.

Deset godina KUD-a „Marica”

PETROVO SELO – Ove nedilje domaći ženski zbor Ljubičica svakoga poziva na adventski koncert u kapelu Sv. Štefana, za večernicom, početo od 14.30 uri. U programu će sudjelovati susjedni zbori iz Austrije, Karteža i Eberave ter jačkari Hrvatske manjinske samouprave Staroga Grada s mjesnim pjevačicama i tamburaši.

KANIŽA – U organizaciji gradske hrvatske manjinske samouprave, 27. studenog u zgradi „Vasemberház” djeluje radionica adventskih vijenaca. Nove će motive donijeti Darinka Lacković, cvjećarka iz Hrvatske. Prikaz izradbe vijenaca počinje u 15 sati.

MLINARCI – U organizaciji mjesne samouprave, 21. studenog u domu kulture priređen je Dan umirovljenika. Načelnik naselja Stjepan Vuk pozdravio je žitelje treće dobi, a djeca mjesne škole i pjevački zbor zabavljali su publiku uz obilnu večeru.

SERDAHEL – Hrvatska osnovna škola „Katarina Zrinski” 23. studenoga održala je spomen-svečanost na Katarinu Zrinski, prigodom koje su prvoškolci prisegnuli, pa tako i službeno postali članovi školske zajednice. Svaki je razred položio vijenac kod spomenika, te su u sklopu prigodnog programa pročitani odlomci iz života toga povijesnoga lika.

KERESTUR – Osnovna škola „Nikola Zrinski” raspisuje natječaj za izradu betlehema. Mogu se javiti skupine od tri osobe. Prijaviti se može do 2. prosinca 2009. g. u knjižnici na telefonu 93 369 015. Natječaje treba predati sa šifrom do 12. prosinca 2009, do 12 sati. Natječajni trebaju imati temu «Rođenje Isusa», te trebaju biti izrađeni od prirodnih tvari. Betlehemi će se izložiti u školi, a objava rezultata i dodjela nagrada bit će 22. prosinca.

KERESTUR – U mjesnoj osnovnoj školi 27. studenoga priprema se izrada adventskih vijenaca. Njih će 28. studenoga posvetiti mjesni župnik Robert Pogar u okviru mise u crkvi, uz što će program nuditi zajednica «Magvető». Došašće se nastavlja nastupom Ženskoga pjevačkog zbora «Ružmarin» i paljenjem druge svijeće 5. prosinca u mjesnoj crkvi. Treća će svijeća biti zapaljena 12. prosinca uz prigodni program polaznika dječjeg vrtića, a četvrta svijeća 19. prosinca uz nastup pedagoškoga zbora.

MOHAČ – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Mohača, u tamošnjoj crkvi Svetog Antuna 22. prosinca priređuje se Božićni koncert. Kako saznajemo, koncert će mohačkim Hrvatima prikazati poznati KUD „Pajo Kolarić” iz Osijeka.

Desetu obljetnicu Kulturno-umjetničkog društva „Marica” proslavili su Salančani 14. studenoga 2009. Za tu su prigodu nabavili nove narodne nošnje (jer osim mjesnih plesova Društvo uči, prikazuje i plesove drugih hrvatskih etničkih skupina), a uz pomoć tamburaškog sastava i pjevačkoga zbora objelodanjen je i glazbeni CD koji sadržava 15 što orkestralnih, što zbornih izvedaba, a priređena je i izložba „Deset godina u slikama”.

Prigodom proslave i obilježavanja desete obljetnice utemeljenja KUD-a „Marica” salantski se dom kulture 14. studenoga napunio do posljednjega mjesta. Među uzvanicima našli su se i generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov i prva konzulica Jadranska Telišman, predsjednik HDS-a Mišo Hepp, salantski načelnik Zoltán Dunai, predsjednik tamošnje Hrvatske samouprave Mijo Štandovar i mnogi drugi, a u prvom redu ponosni Salančani. A imaju se i čime ponositi, zaključili smo još jednom vidjevši više od pedeset članova, plesača, pjevača, svirača od dječje dobi do odraslih na pozornici. U Salanti ljubav prema narodnoj baštini i njezinu njegovanju nije otprije deset godina. Desetljećima se to naselje ističe čuvanjem običaja, bošnjačkohrvatske kulture. Tijekom 1970-ih i 80-ih godina već je djelovalo jedno narodno plesno društvo pod imenom „Marica”, koje je svojim folklornim programom obišlo županiju i pogranična hrvatska naselja. Ali zbog druge zauzetosti članstva, 1984. godine skupina se razišla, pa su mještani 15 godina mogli plesati svoje izvanredne plesove samo na balovima.

Od 1996. godine djeca su hrvatske plesove mogla učiti u okviru pečušškoga KUD-a „Tanac”, a budući da je sve više rasla potreba mještana za tim, u organizaciji „Maričinih” nekadašnjih mladih članova (sada već roditelja) 1999. godine osnovana je Kulturna udruga „Marica”, koja djeluje i danas. Taj su poticaj podupirali načelnik sela Zoltán Dunai i Hrvatska manjinska samouprava, na čelu s Mijom Štandovarem, čime je otvorena mogućnost da se i u mjestu njeguje pučka kul-

tura. Seoska je samouprava osim materijalne potpore osigurala dvoranu i glazbala, a Hrvatska manjinska samouprava od toga vremena materijalno i stručno pomaže rad Udruge.

Pri pokretanju Udruge podučavanje narodnoga plesa počelo je u tri dječje dobne skupine, koje je za godinu dana prošireno i s odraslom skupinom (jezgro su činili „Maričini” „stari” članovi). U jesen 2000. godine Udruga je pokrenula i podučavanje tambure, pod vodstvom Józsefa Kovácsa. Za godinu dana tamburaški je orkestar već nastupao na mjesnim priredbama, a otada već je i podmladak postigao lijepe rezultate. Na stručnoj kvalifikaciji KOTA-e (Državni savez mađarskih narodnih pjevačkih zborova) 2006. godine na regionalnoj razini postigli su odličnu, a 2007. na državnoj razini srebrnu kvalifikaciju. Uspješno su nastupili u Zagrebu, te na više domaćih tamburaških susreta. Osim samostalnih tamburaških nastupa, redovito prate plesnu skupinu i pjevački zbor.

Članovi plesne skupine za proteklih deset godina dospjeli su u Slovačku, više puta su nastupali u Hrvatskoj, ali redovito nastupaju i na županijskim priredbama. Najzapaženiji nastup imali su 2005. u Zagrebu, gdje su na međunarodnoj smotri dječjeg folkloru zastupali Hrvate iz Mađarske. Dva puta sudjelovali su na Europskom festivalu Madara koji se godišnje priređuje u Pečuhu, a publika ih je mogla vidjeti i u programu „Dobro došli” koji se priređuje u „Tanacovoj” organizaciji, te na snimanju najvećeg kola za Guinnessovu knjigu rekorda.

Osim scenskih nastupa aktivno sudjeluju i u njegovanju mjesnih običaja: za to su dobar

primjer duhovske „kraljice”. U organizaciji Udruge seoska djeca mogu usvojiti ne samo narodne plesove i melodije nego svi oni koje to zanima, od starijih žena mogu naučiti pletenje bošnjačkih bobičastih ženskih čarapa, vezenje, pravljenje tradicijske frizure. O radu na polju očuvanja običaja, redovito piše Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj, dok je u jesen 2007. TV Duna snimio kraći film o Društvu.

U proteklih deset godina u programima Udruge sudjelovalo je 110–120 djece. Danas plesno društvo radi s tri skupine, s dva orkestarska sastava, i s jednim pjevačkim zborom, utemeljenim prije 2,5 godine. Potonji redovito sudjeluje i na crkvenim priredbama.

Više članova Društva uspješno pleše i u „Tanacu”. Od 2000. godine njeguju i službene veze s folklornom skupinom prijateljskog naselja Strizivojne. Materijalna sredstva za djelovanje Društva, uz članarinu, potporu mjesne i Hrvatske manjinske samouprave, nabavljaju putem raznih natječaja.

Od samih početaka u organiziranju rada Društva sudjeluju predsjednica Ágnes dr. Kishindi Farkas i Judit Szajkó Šokac, dopred-

sjednica za gospodarstvo, ali i ostali članovi vodstva koji već godinama rade za selo: Brigita Štivić Sándor, Srimáczy Tiborné i Papp Csabáné.

O uspjehnosti njegovanja narodne baštine, plesa, narodne nošnje svjedočila su i toga dana mnogobrojna priznanja sa zidova doma kulture, te prigodna izložba fotografija i novinskih napisa, a jednako tako i promocija prvog CD nosača zvuka s 15 skladbi što Mješovitoga pjevačkog zbora, što Orkestra KUD-a „Marica”.

Najvažniji je cilj Društva čuvanje narodne baštine i pronalaženje načina kako bi što više ljudi upoznalo običaje i kulturu bošnjačkih Hrvata... Nastup povodom proslave desete obljetnice pokazao je svu uspješnost ostvarivanja zacrtanoga cilja. Desetogodišnjim su radom postigli da su selo i KUD „Marica” mnogima poznati. Na trudu i sadašnjim i bivšim članovima vodstva Društva, kojih nije bilo malo, zahvalio je načelnik sela lijepim riječima i simboličnim poklonima, Društvu je pak uručena novčana potpora. Spomenicu i potporu od sto tisuća forinti Društvu je uručio i predsjednik salantske Hrvatske samouprave Mijo Štandovar. Slavljenicima je poklon uručila i Anett Grošić u ime Restorana „Marica”. Slavljenci su zahvalili na potpori u održavanju svečanoga programa i programa tijekom proteklih godina, i to pojedincima, roditeljima, djeci, mjesnoj samoupravi, Hrvatskoj samoupravi sela Salante, Hrvatskoj samoupravi Baranjske županije, Hrvatskoj državnoj samoupravi, zastupniku salantske samouprave Miši Bošnjaku, salantskoj zadruzi. Svečani program potpomagali su Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine, Udruga baranjskih Hrvata i Nacionalni civilni program.

Predsjednica KUD-a „Marica” Ágnes dr. Kishindi Farkas u svom obraćanju mnogima je zahvalila na potpori, ali je posebnu zahvalu uputila osobi koja je pokretač i, kako mi reče jedan Salančanin, duša Društva: Judit Szajkó Šokac, dopredsjednici KUD-a „Marica”.

Branka Pavić Blažetin

VI. Gradišćanskohrvatski kulturni festival u Sambotelu

Spomin-dan Ivana Mažuranića

Otkad je Hrvatsko kulturno i vjersko društvo Sambotela otkrilo spomin-ploču na gradskoj zgradi u kojoj se je jedno ljeto dugo (1834-1835) školovao hrvatski ban, pjesnik, književnik, jezikoslovac Ivan Mažuranić, šaka Hrvatov svaku jesen hodočasti do te spomin-ploče i na čelu s predsjednikom spomenutoga Društva Vincijem Hergovićem, svečano se spominje hrvatskoga velikana, ki pak za vrime svojega školovanja vjerojatno nikakove veze nije imao s Gradišćanskimi Hrvatima. Poslije 175. ljet Mažuranićevoga školovanja u sambotelaskom liceju i ljetos su se većinom gradski Hrvati okupili 14. novembra, u subotu, na svečevanju, kade se je odala čast, položio se je vijenac i otpjevana je i gradišćanska himna. Potom se je grupa otpravila u Kisfaludyevu ulicu kade je počeo kulturni program, bolje rečeno, druženje jačkarnih zborov. Ženske člane mišanoga zbora Djurdjice mjesne Hrvatske manjinske samouprave smo jur vidili u novoj nošnji na ovoljetošnjem Hrvatskom balu, a muži-jačkari su sad prvi put vanstali u novom pratežu, u črno-črljenoj varijaciji. Petroviske Ljubičice ovput nisu pratili svirači, još su srca zagrijale, tako da je s njimi skupa začela jačiti i publika. Zbor Hrvatskoga Židana Peruška Marija u zadnje vrime je toliko postao popularan da svaki vikend mora nastupati, a u Sambotelu je još jednoč razveselio sve nazočne. „Slavuj“ iz Hrvatskih Šic svenek zna izvličić iz svojega repertoara jačku, ka još dovidob nije izvedena ali bi bila zdavno pozabljena ako bi ju spomenuti jačkari ne bili spasili. Zbor Sveta Cecilija očividno se je obogatilo i s novimi člani, a da su kot domaćini odlični, to su i ovput dokazali.

-Tihoo-

Sambotelški Hrvati pri spomin-ploči Ivana Mažuranića

POZIVNICA

Samouprava Bačko-kiškunske županije, santovačka Seoska samouprava, santovačka Hrvatska manjinska samouprava, te županijske manjinske udruge i samouprave, kao domaćini i suorganizatori, srdačno Vas pozivaju na

SMOTRU HRVATSKOGA NARODNOG PLESA, PJESME I GLAZBE
koja će se prirediti u okviru

NARODNOSNE SMOTRE FOLKLORA ZA DJECU I MLADEŽ BAČKO-KIŠKUNSKKE ŽUPANIJE

27. studenoga 2009. u Santovu u 17 sati.
Mjesto priredbe: santovački dom kulture (6525 Santovo, Kossuthova 56)

Program

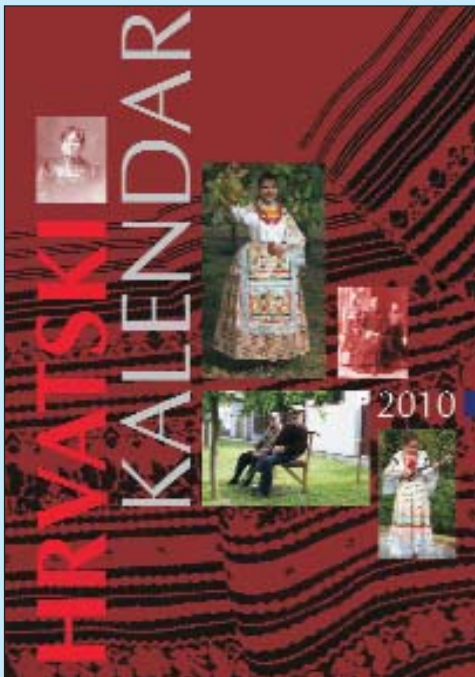
1. HRVATSKA NARODNOSNA KULTURNA UDRUGA „VODENICA” IZ BAČINA
2. PJEVAČKI ZBOR HRVATSKOG VRTIĆA, OSNOVNE ŠKOLE I UČENIČKOG DOMA U SANTOVU
3. HRVATSKA DJEČJA PLESNA GRUPA IZ KAČMARA
4. DJEČJA PLESNA GRUPA HRVATSKE MANJINSKE SAMOUPRAVE U ČAVOLJU
5. KUD „ROKOKO” IZ ČIKERIJE
6. DUŠNOČKI TRIO – Dora Jagica, Barbara Tóth i Kitti Ollósi
7. TS „BAČKA” IZ GARE
8. PLESNA GRUPA „DUŠENICI” IZ DUŠNOKA
9. PJEVAČKI ZBOR VANCAŠKOG OPĆEPROSVJETNOG SREDIŠTA
10. GARSKA PLESNA SKUPINA
11. TAMBURAŠKI SASTAV IZ BIKIĆA
12. PLESNA SKUPINA HRVATSKOG VRTIĆA, OSNOVNE ŠKOLE I UČENIČKOG DOMA U SANTOVU

Obavijest i poziv

Obavještavamo sve čitatelje Hrvatskoga glasnika, sve manjinske samouprave, civilne udruge, škole i sve hrvatske ustanove u Mađarskoj i matičnoj domovini kako uskoro izlazi iz tiska Hrvatski kalendar 2010. godine. Pobrinite se da ovo najtraženije izdanje Hrvata u Mađarskoj (prošle godine tiskano u 3 500 primjeraka) stigne u vaš dom. Na dvjestotinjak stranica, od čega ove godine njih osamdesetak sadržava fotografije, tu je i niz zanimljivih napisa. Naručite Hrvatski kalendar, po cijeni od 600 forinti, već idućega tjedna kod izdavača Croatica Kft.

Adresa: Croatica Nonprofit Kft.,
1065, Budapest, Nagymező. u. 49.
Pf.: 495,
tel.: 00 36 1 269 1974, tel./ faks:
00 36 1 269 2811.

*Branka Pavić
Blažetin*
urednica Hrvatskog kalendara 2010

Želite li raditi u Austriji?

Mi smo jedno od vodećih austrijskih poduzeća sa sjedištem u Beču. Vrhunski suradnici dio su uspjeha naše poduzetničke grupe. Za naš daljnji razvoj tražimo produktivne i talenatne

organizatore prijevoza.

Vaš profil:

- Vi ste nedavno završili solidnu trgovačku školu,
- govorite njemački, hrvatski i mađarski

Vaši zadaci:

- nakon intervjue obuke (training on the job) preuzimate odgovornost za jedno uvoznizvozno područje
- pregovarate sa našim poslovnim partnerima i donosite samostalne odluke.

Očekuje Vas:

- sigurno radno mjesto
- nadprosječan dohodak s udjelom u zaradi

Vaša perspektiva:

Rukovoditelju firme i njegovom naraštaju se isključivo iz redova vlastitih suradnika.

Preseljenje na područje Beča je neophodno – rado ćemo Vam pomoći u traženju smještaja.

Zainteresirani? Onda pošaljite Vašu molbu na njemačkom jeziku na našeg menagera za ljudske resurse, pod brojem 326.461.

CATRO Media, Barichgasse 40-42, 1030 Wien
Tel.: +43 (0) 1/ 408 25 11-0, bewerbung@catro.eu, www.catro.eu